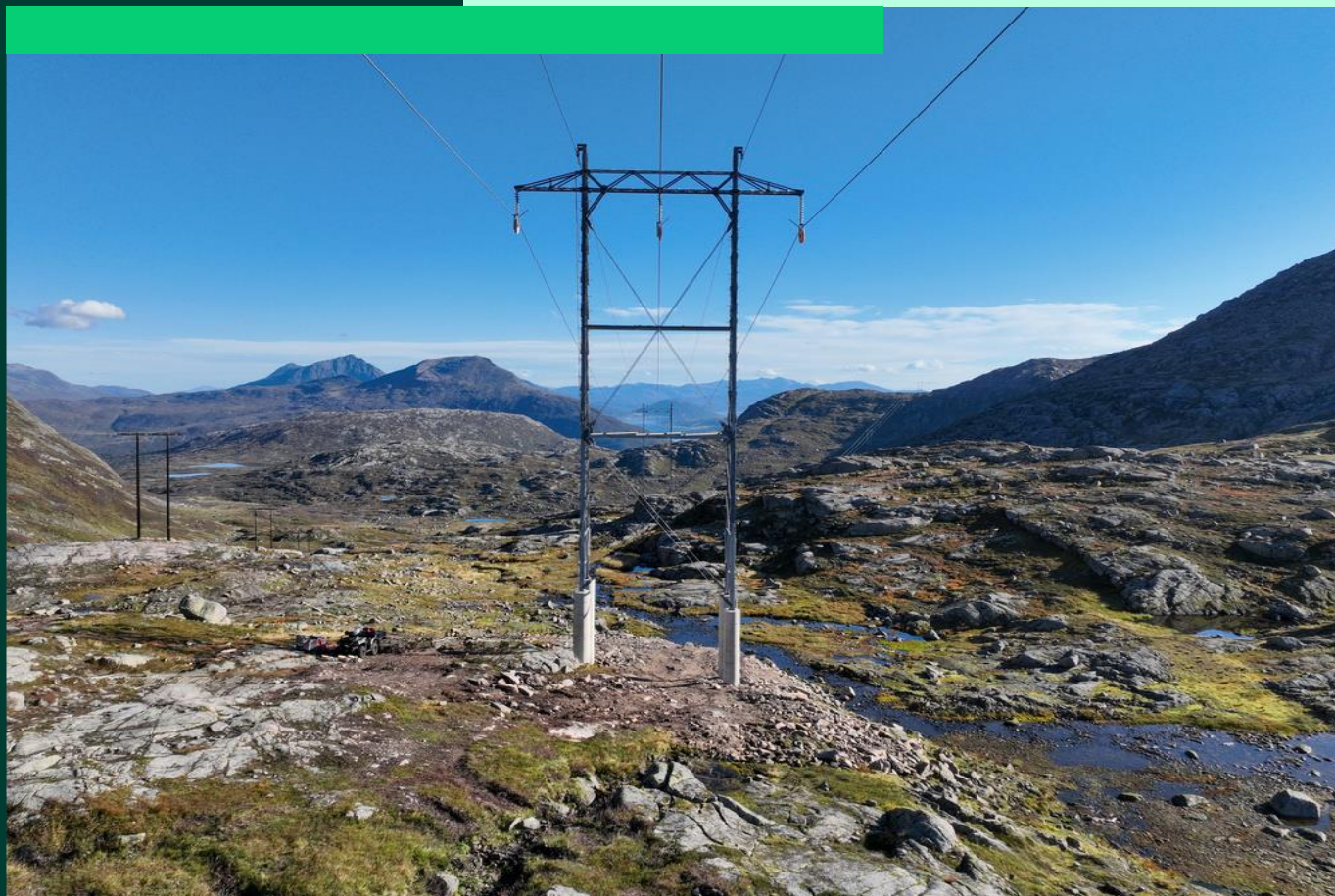

Tariffer i transmisjonsnettet 2027

Innhold

Endringer i modellen fra 2027	2
Generelt	3
Beskrivelse av tariffmodellen	5
Energileddet	6
Tariffering av produksjon	7
Kapasitetsledd	11
Faste ledd - Øvrig forbruk	14
Faste ledd - Stort forbruk	16
Beskrivelse av k-faktor	19
Tariffering av reaktiv effekt	21
Øvrige forhold	23
Tariffsatser for 2027	24
Vedlegg 1: Lover og regler rundt tariffering	25

Endringer i modellen fra 2027

Den nye tariffmodellen bygger på Statnetts mål om å gi riktige og tydelige signaler for samfunnsøkonomisk rasjonell utnyttelse og utvikling av transmisjonsnett, i en periode med økende kostnader og større behov for effektiv kapasitetsutnyttelse.

Prosess

Statnett har over en periode på to år arbeidet med å utvikle en ny og framtidsrettet tariffmodell. Som del av arbeidet er det gjennomført to høringsrunder om detaljene i modellen. Statnett mottok til sammen 97 høringsinnspill.

Det er Statnetts styre som fastsetter tariffmodellen og de årlige tariffene i transmisjonsnett.

Hva er endret

Det innføres et **kapasitetsledd** som er likt for alle forbrukskunder, og som beregnes på grunnlag av kundens maksimale uttak fra transmisjonsnett. Satsen for kapasitetsleddet skal maksimalt være 25 prosent av fastleddet. I 2027 begrenses satsen til 10 prosent av satsen for fastleddet, før det fases inn opp til maksimalt 25 prosent over fire år. Kapasitetsleddet er nærmere beskrevet på side 11 i tariffheftet.

Reduksjon av den generelle industriavkortningen. Dagens avkortning på 50% vil gradvis bli redusert til 20% over 4 år. For 2027 blir avkortningen 45%.

Generelt

Statnett eier 100% av transmisjonsnettet. Tariffene i transmisjonsnettet fastsettes som hovedregel en gang i året.

Grunnprinsipper for fastsettelse av tariff

Tariffer skal utformes i overensstemmelse med regler gitt av Energidepartementet, FOR 1999-03-11 nr. 302 Forskrift om tariffer og rapporteringsplikt for omsetningskonsesjonærer (Forskrift for omsetningskonsesjonærer).

Utformingen av tariffen skal bidra til effektiv utvikling og utnyttelse av nettet. På grunnlag av gjeldende regelverk er det utarbeidet en modell som benyttes for å beregne størrelsen på betalingen fra hver kunde og kundegruppe.

Tillatt inntekt

Nettvirksomhet er monopolregulert, noe som blant annet innebærer at Reguleringsmyndigheten for energi (RME) fastsetter en årlig grense for hvor mye inntekter ("regulerte inntekter") hvert nettselskap kan hente inn for å dekke kostnader til investering og drift av nettanlegg, systemdrift og overføringstap. Den årlige rammen kalles tillatt inntekt.

Regulerte inntekter

Regulerte inntekter består av tariffer fra kunder, fordelt på energiledd og fastledd, flaskehalsinntekter og bidrag fra balanseansvarlige til dekning av kostnader til kjøp av reserver.

Flaskehalsinntekter er inntekter som oppstår når kraft overføres mellom områder med forskjellig kraftpris. Dette vil typisk være overføring via kabelforbindelser mot utlandet, men også mellom prisområder i Norge. Inntektene fra kabelforbindelser mot utlandet deles 50/50 mellom TSO-ene "på hver side av flaskehalsen".

En bestemt %-andel av Statnetts kostnader til kjøp av reguleringsreserver dekkes av balanseansvarlige gjennom gebyrer i balanseavregningen. Balanseansvarliges bidrag vil variere med faktiske kostnader til kjøp av reserver.

Mer-/mindreinntekt

Regulerte inntekter skal hvert år tilsvare tillatt inntekt. Avvik mellom regulerte inntekter og tillatt inntekt kalles mer- /mindreinntekt. Statnett skal gjennom fastsettelse av årlige tariffsatser styre saldo mer-/mindreinntekt mot null.

De årlige tariffsatserne bestemmes i september året før virkeåret. Da er hverken tillatt inntekt, flaskehalsinntekter, kostnader til kjøp av reserver eller inntekt fra energiledd for virkeåret kjent. De årlige tariffsatserne må derfor settes på grunnlag av prognoser for disse elementene. Avvik mellom faktiske tallstørrelser og prognostiserte tallstørrelser vil inngå i saldo mer-/mindreinntekt, og vil bli tatt hensyn til ved fastsettelse av senere års tariffer.

Beskrivelse av tariffmodellen

Tariffmodellen er et sett med regler for hvordan nettleien beregnes for de ulike kundegrupper.

Tariffen for transmisjonsnettet består av:

- **Energiledd**, et variabelt tariffledd som gjelder både for produksjon (innmating) og forbruk (uttak)
- **Tariffering av produksjon**. Gjelder innmating i transmisjons- og regionalnett.
- **Kapasitetsledd**. Nytt fastledd fra 2027. Gjelder forbruk (uttak) fra transmisjonsnettet.
- **Faste Ledd Forbruk**. Det skilles på Stort Forbruk og Øvrig Forbruk
- **K-faktor**. Justeringsfaktor som gjelder for alt forbruk

Alle tariffgrunnlag vises på Nettweb

På Nettweb har kundene tilgang til utfyllende og oppdaterte tariffgrunnlag. Her får man oversikt over avregningsgrunnlag for hvert tariffledd i hvert tilknytningspunkt.

I tillegg vises kostnader per faste tariffledd for hver kunde, fordelt på år og måned. Alle data oppdateres løpende og er alltid tilgjengelige på kundeportalen Nettweb.

Energileddet

Energileddet skal reflektere systembelastningen den enkelte kraftprodusent eller forbruker påfører nettet.

Slik beregnes energileddet

Energileddet beregnes på grunnlag av faktisk levert energi inn på nettet eller uttak av energi fra nettet time for time i hvert tilknytningspunkt.

Systembelastningen reflekteres gjennom unike **marginaltapssatser** som beregnes for hvert utvekslingspunkt i transmisjonsnettet. Det beregnes separate marginaltapssatser for dag og for natt og helg. Dag er definert som virkedag mellom kl. 06.00 og kl. 22.00.

Beregningene er basert på prognoser for lastflyten i det nordiske nettet. Marginaltapssatsen er symmetrisk om null for levering og uttak i hvert enkelt punkt. Det betyr at dersom marginaltapssatsen i et punkt er beregnet til 3% vil innmating i punktet bli fakturert med et positivt marginaltapsledd (+3%) mens uttak vil få et negativ marginaltapsledd (-3%). Marginaltapssatsene er administrativt begrenset til +/-15 %.

Marginaltapssatsene legges ut på Statnetts kundeportal, Nettweb (<https://nettavregning.statnett.no>), og distribueres til våre kunder fredagen før ny uke starter.

Ved beregning av energileddet benyttes prisen for det aktuelle prisområdet.

Pristak på energileddet

På grunn av svært høye kraftpriser fra 2022/23, innførte RME mulighet for nettselskapene å sette et **tak på kraftprisen** som legges til grunn for beregning av energiledd i regional- og transmisjonsnett. Taket ble satt til 35 øre/kWh i 2023-2025 og økt til 40 øre/kWh i 2026. RME har varslet at det ikke er planlagt videreføring av pristak fra og med 2027.

Tariffering av produksjon

Produksjonstariffen består av et generelt fastledd og et påslag for systemdriftskostnader.

Tariffen gjelder for all produksjon i transmisjonsnett og regionalnett.

Avregningsgrunnlag produksjon

Avregningsgrunnlaget for fastleddet for produksjon baserer seg på gjennomsnittlig årsproduksjon siste 10 år. (GWh). Tariffgrunnlaget 2027 bygger på data for perioden 2016 – 2025.

Avregningsgrunnlaget for produksjonen er netto produksjon slik det framgår av Forskrift om måling, avregning, fakturering av netjtjenester og elektrisk energi, nettselskapets nøytralitet mv, § 3-4 Måling av produksjon.

For pumpekraftverk er det brutto produksjon som skal inngå i avregningsgrunnlaget.

Datasettet er etablert på bakgrunn av årlig innrapporterte verdier fra den enkelte produsent eller kunde i transmisjonsnett. Dataene hentes automatisk fra innsendte avregningsverdier.

Kundene har mulighet til å kontrollere og godkjenne verdiene på NettWeb.

Nye produksjonsenheter

Ved etablering av nye produksjonsenheter som skal mate inn på transmisjons- eller regionalnett, må kunden sørge for å gi informasjon om **årsproduksjon** og **tilgjengelig vintereffekt (Pt)** til Statnett.

Informasjon om nye enheter må gis på e-post til Statnett så tidlig som mulig før oppstart.

Nye produksjonsenheter vil mangle historisk datagrunnlag. For slike enheter benyttes **forventet årsproduksjon** gitt i konsesjon som avregningsgrunnlag for oppstartsåret og de to påfølgende kalenderår. Deretter vil faktiske produksjonsdata løpende inngå i avregningsgrunnlaget.

Vindparker bygges som regel ut trinnvis. Avregningsgrunnlaget de første månedene / årene må derfor avtales særskilt for hver enkelt vindpark.

Nye produksjonsenheter skal tariffes fra og med den måneden de starter opp. Tilgjengelig vintereffekt (Pt) fra nye anlegg påvirker ikke beregningen av k-faktoren i punktet før påfølgende kalenderår.

Tilordning av produksjon til nærmeste tilknytningspunkt

All produksjon, med mulig produksjon i topplast (Pp) eller tilgjengelig vintereffekt (Pt), skal tilordnes "nærmeste tilknytningspunkt" i transmisjonsnettet. Tilordning av produksjon påvirker beregning av forbruk bak punktet (grunnlag for fastledd forbruk) samt beregning av k-faktor.

Følgende regler gjelder for tilordning av produksjon til nærmeste punkt:

- I tilfeller der flere produksjonsanlegg er knyttet til et gitt punkt i R-nett må disse tilordnes samme punkt i T-nett.
- Avstand mellom produksjonsanlegg/punkt i R-nett og punkt i T-nett er den vanlige fordelingen. Dette skal sikre likebehandling mellom kundene.
- Der avstand ikke er en klar fordelingsfaktor, for eksempel der tilknytningspunktet i R-nett er midt mellom to punkt i T-nett, eller at det i vanlig driftssituasjon er et slik koblingsbilde at anlegget bør tilordnes et annet punkt, så kan lastflyt avgjøre tilordningen.

Fastledd produksjon

Innmatingstariffen (fastledd produksjon) kan ifølge EU-forordning 838/2010 ikke settes høyere enn 1,2 €/MWh. Produsentene kan i tillegg tariffes for dekning av tapskostnader (energiledd) og ancillary services (systemdriftskostnader)

Satsen (1,2 €/MWh) omregnes til norske kroner basert på gjennomsnittlig Euro-kurs siste 12 mnd.

Påslag for dekning av systemdriftskostnader

Påslag for dekning av systemdriftskostnader kommer *i tillegg til* det generelle fastleddet på 1,2 €/MWh.

Statnetts systemdriftskostnader omfatter kostnader til kjøp av reserver samt spesialreguleringer. Kundene i engros-markedet (balanseavregningen) dekker en andel av Statnetts kostnader til kjøp av reserver. Resterende systemdriftskostnader deles 50/50 mellom produsenter og forbrukere i transmisjonsnettet. Produsentenes andel dekkes gjennom påslaget for systemdrift mens forbrukernes andel inngår i fastledd forbruk.

Påslaget for dekning av systemdriftskostnader beregnes på årlig basis.

Gjennomgående tariff

Transmisjonsnettets innmatingstariff skal benyttes på alle nettnivå. (jf. Forskrift for omsetningskonsesjonærer § 15-2). Det betyr at produsenten skal betale samme fastledd uavhengig av om kraften mates direkte inn i transmisjonsnettet eller om den mates inn via regional- eller distribusjonsnett.

Nettselskap som har innmating i sitt regionalnett, skal videreføre fakturert innmatingstariff til overliggende nett (dvs. transmisjonsnettet) mens fakturert inntekt fra innmating i distribusjonsnettet skal beholdes av nettselskapet for å dekke kostnader i distribusjonsnettet. (jf. Forskrift for omsetningskonsesjonærer § 15-3).

Kapasitetsledd

Kapasitetsleddet er nytt fra 2027. Tariffleddet skal gjenspeile hvor mye kapasitet den enkelte kunde legger beslag på i transmisjonsnettet. Formålet er å gi tydelige signaler om at kapasitet i nettet er en knapp ressurs.

Hvem gjelder kapasitetsleddet for?

Kapasitetsleddet gjelder for forbrukskunder tilknyttet transmisjonsnettet.

Produksjonspunkt i transmisjonsnettet belastes ikke med kapasitetsledd. Dette innebærer blant annet at uttak knyttet til pumpekraft og batterier som er samlokalisert med kraftproduksjon ikke illegges kapasitetsledd.

Slik beregnes grunnlag for kapasitetsledd

Grunnlaget for kapasitetsleddet skal representere kundens effektbehov i transmisjonsnettet. Grunnlaget skal settes til det høyeste av følgende verdier:

- Effektuttak i 3 topplasttimer
- Minimum effektgrunnlag
- Fjorårets verdi

Effektuttak i 3 topplasttimer

Kapasitetsleddet beregnes med utgangspunkt i kundens målte uttak fra transmisjonsnettet i definerte referansetimer.

Vi definerer 3 topplasttimer for hvert område, sør (NO1-2-5), midt (NO3) og nord (NO4), fra siste høylastperiode. For 2027 blir det perioden 1.11.2025-28.2.2026. De 3 topplasttimene skal være fra forskjellige døgn.

Deretter henter vi målinger som viser uttak fra transmisjonsnettet i de 3 timene for hver kunde/stasjon, og bruker høyeste verdi av de 3 som underlag for kapasitetsleddet.

Minimum effektgrunnlag

Av forskjellige grunner kan det skje at uttakene i de 3 topplasttimene er svært lave, og dermed ikke en representativ verdi for kapasitetsleddet. Det innføres derfor en minimumsverdi, som beskrevet i forskriftens §14-1.

Ved beregning av minimumsverdi tar vi utgangspunkt i måleverdier for hvert punkt i transmisjonsnettet siste to år pluss inneværende år. For 2027 vil perioden starte fra 1.1.2025. **Beregningen oppdateres hver måned med ny beregning av maksimum verdien.** Minimumsverdien settes da til **60%** av maksimumsverdien.

Den femte referanseverdien som tas med i referansegrunnlaget er fjorårets referanseverdi. På denne måten skaper vi en metodikk hvor tilfeldige enkeltvariasjoner fra år til år ikke vil påvirke kapasitetsleddet.

Kapasitetsleddet blir da høyeste verdi av de 3 topplasttimene, minimumsverdien og fjorårets verdi

Spesifisert avregningsgrunnlag

Detaljert datagrunnlag for beregning kapasitetsledd vises i NettWeb

Ingen differensiering av kapasitetsledd

Kapasitetsleddet differensieres ikke, det betyr

- Ingen k-faktorjustering
- Ingen reduksjon for stort forbruk

Nivå tariffsats

Kapasitetsleddet skal gi signaler om at kapasitet koster.

Langsiktig kapasitetskostnad (LKK) er et uttrykk for kostnad pr kapasitetsenhet (MW) i transmisjonsnettet.

LKK beregnes utfra følgende formel:

$$LKK = \frac{\text{Bokført verdi Transmisjonsnett}}{\text{Max INN} + \text{Max UT av T-nett}}$$

Sats for kapasitetsleddet skal maksimalt settes til **10% av LKK**, men satsen skal ikke overstige **25% av satsen for fastleddet** til forbruk.

Faste ledd - Øvrig forbruk

Inntektene fra fastledd forbruk skal dekke det gjenværende inntektsbehovet i transmisjonsnettet. Vi skiller mellom øvrig forbruk og stort forbruk.

Slik beregnes grunnlag for fast ledd øvrig forbruk

Avregningsgrunnlag for fastledd forbruk er basert på kundens forbruk (MW) bak punktet i systemets topplasttime. Beskrivelse av topplasttiden finnes på Statnett.no.

Totalt forbruk bak hvert tilknytningspunkt i transmisjonsnettet beregnes utfra følgende formel:

Målt netto effektutveksling i utvekslingspunktet (Pru/Pri) i topplasttiden +

Kraftproduksjon i topplasttiden (Pp) for kraftverk tilordnet punktet

Øvrig forbruk = totalt forbruk – stort forbruk

Avregningsgrunnlaget settes til gjennomsnittlig forbruk i topplasttiden de siste fem år. Årene 2022-2026 inngår i grunnlaget for tariff 2027.

Alle utvekslingsdata (netto MW inn/ut) hentes inn automatisk fra avregningsmålere for T-nett. For alle produksjonsanlegg og Stort Forbruk, så innhentes data basert på innrapporterte verdier til Elhub. Data for Produksjon (Pp) og Stort Forbruk i topplast legges også ut på Nettweb i mai, slik at kundene kan kontrollere dette underlaget.

Plusskunder skal avregnes på bakgrunn av netto effektuttak i topplast.
For produksjonsanlegg hos plusskunder skal det derfor ikke rapporteres inn topplastdata.

Årlig kostnad beregnes ut fra følgende formel:

$$\text{Øvrig forbruk (MW)} * \text{k-faktor i punktet} * \text{tariffsats forbruk}$$

Beregning av årets kostnad

Spesifisert avregningsgrunnlag og beregnet kostnad pr tariffledd og pr år framkommer i kundeportalen Nettweb.

Faste ledd - Stort forbruk

Store forbrukere bidrar positivt til nettsystemet, og får derfor en lavere tariff enn andre forbrukere. Alle kunder som omfattes av ordningen får samme prosentvise reduksjon i tariffen.

Definisjon av stort forbruk

Enkeltkunder med effektuttak over 15 MW og årlig kraftforbruk over 100 GWh omfattes av definisjonen stor forbruker og kvalifiserer til å få redusert tariff i transmisjonsnett.

Med enkeltkunde menes i denne sammenheng en bedrift som har samme organisasjonsnummer og er lokalisert på samme sted. Anlegget kan hente ut kraft fra flere punkt i transmisjonsnett, men det må være til ett anleggs-sted eller til én "produksjonslinje". Industriparker, o.l. kommer derfor ikke inn under definisjonen av stort forbruk.

Endring i modellen fra 2027

Fram til og med 2026 fikk alle store enkeltkunder en tariffreduksjon på 50% i forhold til øvrig forbruk. Fra 2027 vil avkortningen bli 45% og gradvis reduseres mot ett nytt nivå på 20%. Videre plan for avkortning er 40% for 2028, 30% for 2029 og 20% for 2030.

Etablering av nytt stort forbruk

Nye anlegg med forventet forbruk over 100 GWh / 15 MW skal tariffes fra og med den måneden de starter opp. Nytt stort forbruk vil i oppstartsåret avregnes på grunnlag av avtalt prognose for energiforbruk og kundens maksimale effektuttak. Deretter benyttes

topplastdata fra siste tilgjengelige år. For hvert år fremover legges ett og ett år inn i snittet frem til foreligger et gjennomsnitt basert på 5 års topplastdata.

Stort forbruk som forsynes fra flere netteiere

Dersom et Stort Forbruk (SF) anlegg kan forsynes både via et kundeforhold i T-nett og et kundeforhold i R-nett/d-nett, og beregninger viser at forbruket til SF-anlegget i topplast ikke dekkes av uttak fra T-nett, så skal anlegget splittes i en andel tilordnet T-nett og en andel tilordnet R-nett. Statnett vil beregne denne delingen og legge den til grunn ved tariffing av SF-anlegget både fra T-nett og fra R-nett kunden.

Endring i eksisterende stort forbruk må varsles

Ved vesentlig og varig forbruksendring for eksisterende anlegg skal Statnetts varsles god tid i forkant. Statnett vil i samråd med kunden avklare et nytt og representativt avregningsgrunnlag. Avregningsgrunnlaget vil bli korrigert fra og med den måned endring i virksomheten er etablert.

Endring i forbruk som medfører at kunden ikke lenger kvalifiserer til redusert tariff får umiddelbar virkning

Ved endringer som tilsier at forventet forbruk vil ligge under 15 MW/100 GWh over en lengre periode, vil retten til redusert tariff falle bort med umiddelbar virkning.

Kunden skal varsle Statnett om vesentlige endringer i energiforbruk/effektuttak. Statnett vil i samråd med kunden avklare og justere avregningsgrunnlaget med virkning fra aktuelt tidspunkt.

Avregningsgrunnlag for stort forbruk i regionalnett

Nettselskap som har store enkeltforbrukere tilknyttet sitt nett må gi nødvendig informasjon til Statnett slik at måleverdier kan hentes fra Elhub.

Kunder som har el-kjel eller gjenvinningsanlegg

Avregningsgrunnlag faste tariffledd 2027 er basert på kundens effektuttak i systemets topplast i årene 2022-2026.

- For kunder med el-kjel vil målt effektuttak (MW) inkludere forbruk til el-kjel.
- For kunder med gjenvinningsanlegg vil målt effektuttak (MW) være fratrukket egenproduksjon.
- Eier av et gjenvinningsanlegg er ikke å betrakte som en produsent og betaler følgelig ikke innmatingstariff.

Årlig kostnad beregnes ut fra følgende formel:

$$\text{Stort forbruk (MW)} * k\text{-faktor i punktet} * (\text{tariffsats forbruk} * \text{SF-reduksjon}\%)$$

Beregning av årets kostnad

Spesifisert avregningsgrunnlag og beregnet kostnad pr tariffledd og pr år framkommer i kundeportalen Nettweb.

Beskrivelse av k-faktor

Slik beregnes k-faktoren

Forbruk som er samlokalisert med kraftproduksjon får redusert avregningsgrunnlag gjennom en korreksjonsfaktor (k-faktor). K-faktoren avhenger av forholdet mellom samlet forbruk og *tilgjengelig vintereffekt* i tilknytningspunktet. K-faktoren beregnes for hvert tilknytningspunkt og benyttes ved justering av avregningsgrunnlaget for alt forbruk i punktet.

Den maksimale reduksjonen som følge av samlokalisering er 40 prosent, tilsvarende et gulv for k faktoren på 0,6.

Formel for beregning av k-faktor:

$$k = \frac{F_s^{tot}}{P_t + F_s^{tot}}, \text{ hvis formelen gir } k < 0,6 \text{ settes } k \text{ til } 0,6$$

Forklaring

F_s^{tot}	Sum av gjennomsnittlig forbruk for alle kunder i punktet i MWh/h i topplasttiden foregående 5 år.
P_t	Sum tilgjengelig vintereffekt i punktet.
P_t beregning for:	
Vannkraftverk	Den høyeste effekt som kan produseres i en sammenhengende 6-timers periode under høyeste vinterforbruk. En regner her med normal vannføring for elvekraftverk og magasinnivå for magasinverk, begge referert uke 3.
Vindkraftverk	25 % av installert ytelse ¹
Termisk kraftverk	100 % av installert ytelse, men ikke høyere enn maks produksjon (MW) siste 2 år. ²

¹ Pt for vindkraft er endret til 25% med virkning fra 2021 basert på oppdatert analyse av Pt for vindkraftverk

² Pt for termisk kraftverk/ kraftvarmeverk reduseres til maks produksjon siste 2 år i tilfeller der det over tid viser seg at reell produksjon er lavere enn installert ytelse.

Tilordning av produksjon til nærmeste tilknytningspunkt

All produksjon, med mulig produksjon i topplast (Pp) eller tilgjengelig vintereffekt (Pt), skal tilordnes "nærmeste tilknytningspunkt" i transmisjonsnettet. Tilordning av produksjon påvirker beregning av forbruk bak punktet (grunnlag for fastledd forbruk) samt beregning av k-faktor.

Følgende regler gjelder for tilordning av produksjon til nærmeste punkt:

- I tilfeller der flere produksjonsanlegg er knyttet til et gitt punkt i R-nett må disse tilordnes samme punkt i T-nett.
- Avstand mellom produksjonsanlegg/punkt i R-nett og punkt i T-nett er den vanlige fordelingen. Dette skal sikre likebehandling mellom kundene.
- Der avstand ikke er en klar fordelingsfaktor, for eksempel der tilknytningspunktet i R-nett er midt mellom to punkt i T-nett, eller at det i vanlig driftssituasjon er et slik koblingsbilde at anlegget bør tilordnes et annet punkt, så bør lastflyt avgjøre tilordningen.

Beregning av tilgjengelig vintereffekt

Tilgjengelig vintereffekt (Pt) for et anlegg skal være den produksjonen man kan forvente at produksjonsanlegget kan produsere i topplast gitt et "normalt" hydrologisk år.

- For magasinverk vil dette som oftest være installert effekt.
- For elvekraft er dette definert som produksjon ved normal vannføring i uke 3.
- For vindkraft er Pt definert som 25% av installert effekt. Vindkraft som kan dokumentere høyere produksjon over tid i topplastperioder kan få godkjent høyere Pt.
- For termisk kraftverk/ kraftvarmeverk er Pt i utgangspunktet installert effekt. Dette er med forventning om 100% produksjon i perioder med topplast og høye priser. Hvis dette ikke er en reell forventning/situasjon, så kan Pt reduseres til maks produksjon de siste 2 år.

Tariffering av reaktiv effekt

Uttak av reaktiv effekt kan være et problem for driften av transmisjonsnettet.

Tariffering av reaktiv effekt skal bidra til at det installeres kompenseringer der det er behov for dette.

Avregningsgrunnlag reaktiv effekt

For hvert kvartal beregnes 90-persentilen av den reaktive utvekslingen. Avregningsgrunnlaget settes til den høyeste kvartalsvise 90-persentilen. Ved å benytte denne metodikken sikrer man at kunden stilles til ansvar for det nivået av reaktivt uttak de selv er ansvarlig for.

Fakturering av reaktiv effekt

Basert på timesverdier beregnes 90-persentilen av kvartalets målte reaktive utveksling. Dette vil danne grunnlag for kvartalsvis fakturering. Fakturering i tidligere kvartal vil bli hensyntatt dersom senere kvartal viser høyere uttak. Med dette menes at kun overskytende uttak fra tidligere fakturagrunnlag vil bli tariffert. Se eksempel under:

Kvartal	90-persentil	Avregningsgrunnlag	Fakturagrunnlag	Kommentar
Q1	20	20	$20-10=10$	10 MVAr fratrekk
Q2	50	$50-20=30$	30	Overskytende uttak ift Q1
Q3	45	0	0	Uttak lavere enn Q2
Q4	30	0	0	Uttak lavere enn Q2

Øvrige retningslinjer for tariffing av reaktiv utveksling

- Det skal måles i alle utvekslingspunkter mot transmisjonsnettet.
- Der kundene drifter et sammenhengende nett vil vi se på kundens netto utveksling.
- Rene produksjonspunkt blir ikke tariffert.
- Det gjøres et fratrekk på 10 MVAR på fakturagrunnlaget som vil inngå i de generelle tariffene. For sammenhengende nett er fratrekket 15 MVAR.

Ved langvarige koblingsbilder hvor Statnett som systemansvarlig pålegger kunder et høyere reaktivt uttak enn 10 MVAR (15 MVAR for sammenhengende nett), bes kunden kontakte Statnett for et revidert avregningsgrunnlag.

Øvrige forhold

Fakturering

- Energileddet faktureres per uke
- Øvrige tariffledd faktureres månedlig
- Reaktiv effekt faktureres kvartalsvis

Frist for rapportering og kontroll av avregningsdata

Tariffens faste ledd bygger på en rekke data (årsproduksjon, effektuttak i topplast, effektuttak pr time osv.). Dataene hentes inn automatisk der dette er mulig og gjennom særskilt rapportering fra kundene.

Avregningsdata pr kunde vil til enhver tid framkomme på kundeportalen Nettweb. Avregningsdata skal legges ut på kundeportalen **senest 1. oktober året før**.

Kundene i transmisjonsnettet har frist til å gi tilbakemelding på avregningsdataene **innen 1. november året før**.

Tariffsatser for 2027

Energiledd

Energileddet er produktet av gjeldende marginaltapssats, områdepris og netto uttak/innlevering i aktuelt utvekslingspunkt for hver 15 min.

$$\text{Energiledd (kr)} = \text{områdepris (kr/MWh)} * \text{marginaltapssats (\%)} * \text{energi-uttak eller -innmating (MWh)}$$

Marginaltapssatsene beregnes ukentlig. Disse distribueres og legges ut på Statnetts hjemmeside innen fredag kl. 12.00 i uken før de nye satsene er gjeldende.

Forutsetninger lagt til grunn i årets tariff:

- Prognose tillatt inntekt 2027: __ mrd kr
- Valutakurs NOK/EUR: __ kr/€

Faste ledd

Tariffledd	Tariff 2027 ³
Kapasitetsledd forbruk	__ kr/kW
Forbruk – fastledd	__ kr/kW
Tariffreduksjon stort forbruk	45 %
Produksjon - innmatingstariff	__ øre/kWh
Produksjon – påslag for systemdrift	__ øre/kWh
Reaktiv effekt over 10 MVA _r (15 MVA _r ved sammenhengende nett)	__ kr/kVA _r

³ Sats for 2027 vil bli vedtatt og publisert før 1. oktober 2026.

Vedlegg 1:

Lover og regler rundt tariffing

Statnett bestemmer tariffsatser (nettleie) for kunder som er tilknyttet transmisjonsnettet. Tariffmodellen som ligger til grunn for beregning av tariffsatser er utformet iht regelverket på området.

Sentrale lover og forskrifter for utforming av tariffer

- Forskrift for omsetningskonsesjonærer⁴ (OMF)
- Nettinntektsforskriften⁵ (NIF)
- Energiloven⁶ (ENL)
- EU-forordning 838/2010⁷ (EU)

Utvalgte bestemmelser

OMF § 13-1 Prinsipper for utforming av punkttariffer

Tariffer skal være objektive, ikke-diskriminerende og refereres tilknytningspunktene i nettet. Tariffer kan differensieres etter objektive og kontrollerbare kriterier basert på relevante nettforhold

NIF § 2-4. Regulering av inntekter

Tariffene skal beregnes slik at nettvirksomhetens faktiske inntekt over tid ikke overstiger tillatt inntekt

⁴ FOR-1999-03-11-302 Forskrift om tariffer og rapporteringsplikt for omsetningskonsesjonærer (forskrift for omsetningskonsesjonærer)

⁵ FOR-2025-01-14-50 Forskrift om strømnetselskapenes inntekter (nettinntektsforskriften)

⁶ LOV-1990-06-29-50 Lov om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven)

⁷ COMMISSION REGULATION (EU) No 838/2010 of 23 September 2010

NIF § 2-5. Tarifiering og håndtering av mer- eller mindreinntekt

Nettvirksomheten skal håndtere merinntekt og mindreinntekt slik at saldo over tid går mot null.

EU 838/2010 Annex Part B Guidelines for Transmission Charging

The value of the annual average transmission charges paid by producers in Denmark, Sweden and Finland shall be within a range of 0 to 1,2 EUR/MWh.

⁸Transmission charges shall exclude ⁹:

- charges paid by producers for physical assets required for connection to the system or the upgrade of the connection.
- charges paid by producers related to ancillary services.
- specific system loss charges paid by producers.

ENL § 1-5 Definisjon transmisjonsnett

Transmisjonsnettets omfatter anlegg for overføring av elektrisk energi på minst 200 kV, og anlegg på 132 kV som er av vesentlig betydning for driften av disse anleggene.

Transmisjonsnettets omfatter også anlegg for omforming av elektrisk energi, når omformeranlegget er direkte tilknyttet anlegg for overføring som nevnt i første ledd og transformerer til spenning på minst 33 kV.

Transmisjonsnettets omfatter ikke anlegg som nevnt i første og andre ledd som kun betjener en enkelt eller et fåtall brukere.

Klassifisering av nettanlegg har konsekvens for tarifieringen

Energiloven §1-5 definerer kriterier for hvilke anlegg som skal inngå i transmisjonsnettets.

Tilknytningspunkt i transmisjonsnettets representerer "yttergrensen" av de anlegg som til enhver tid er definert som transmisjonsnett. I dag er det i underkant av 200 tilknytningspunkt (stasjoner) i transmisjonsnettets. Kraftutvekslingen i disse 200 tilknytningspunktene er grunnlag for beregning av tariffer.

Endring i kraftsystemet, investeringer og endringer i regelverk kan medføre at nettanlegg endrer funksjon/nettnivå. NVE kan da fatte enkeltvedtak om

⁸ Gjelder også Norge (gjennom EØS-avtalen)

⁹ Betyr at produsenter kan tarifieres for anleggsbidrag, betaling for systemtjenester og nettap utover fastledd på 1,2 €/MWh

omklassifisering av nettanlegg, dvs. at anlegg tas inn eller ut av transmisjonsnettet. Omklassifisering av nettanlegg kan medføre endringer i transmisjonsnettets tilknytningspunkter, noe som igjen påvirker avregningsgrunnlag og kundeforhold.

Omklassifisering av nettanlegg innarbeides i tariffgrunnlaget fra det tidspunkt vedtaket er rettskraftig. Fakturert nettleie korrigeres med virkning fra omklassifiseringsvedtakets virketidspunkt.

Vedlegg 2:

Eksempel på beregning av tariff for bruk

Eksempel beregning fastledd forbruk

Tariffsatser

Kapasitetsledd	50 kr/MW
Fastledd	400 kr/kW

Stor Forbruker (SFHB)

Effektgrunnlag (uttak i T-ne)	200 MW	Grunnlag Kapasitetsledd
Total forbruk topplast	220 MW	Grunnlag fastledd
k-faktor	0,75	
Reduksjon SFHB	45 %	

Nettselskap

Effektgrunnlag (uttak i T-ne)	400 MW	Grunnlag Kapasitetsledd
Total forbruk topplast	450 MW	Grunnlag fastledd
- Herav SFHB	100 MW	
k-faktor	0,75	
Reduksjon SFHB	45 %	

Stor forbruker	Grunnlag (MW)	k-faktor	Tariffgrl (MW)	Tariffsats (kr/kW)	Reduksjon %	Tariffsats (kr/kW)	Tariffkost. (mill kr)
Kapasitetsledd	200		200	50		50	10,0
Fastledd							
SFHB	220	0,75	165	400	45 %	180	29,7
Øvrig forbruk	0	0,75	0	400		400	-
Sum tariff (år)							39,7

Nettselskap	Grunnlag (MW)	k-faktor	Tariffgrl (MW)	Tariffsats (kr/kW)	Reduksjon %	Tariffsats (kr/kW)	Tariffkost. (mill kr)
Kapasitetsledd	400		400	50		50	20,0
Fastledd							
SFHB	100	0,75	75	400	45 %	180	13,5
Øvrig forbruk	350	0,75	263	400		400	105,0
Sum tariff (år)							138,5

Statnett

Statnett SF

Nydalen allé 33, Oslo

PB 4904 Nydalen, 0423 Oslo

Telefon: 23 90 30 00

E-post: firmapost@statnett.no

www.statnett.no

